

PAŠVALDĪBU INSTRUMENTI vēja elektrostaciju ierobežošanai

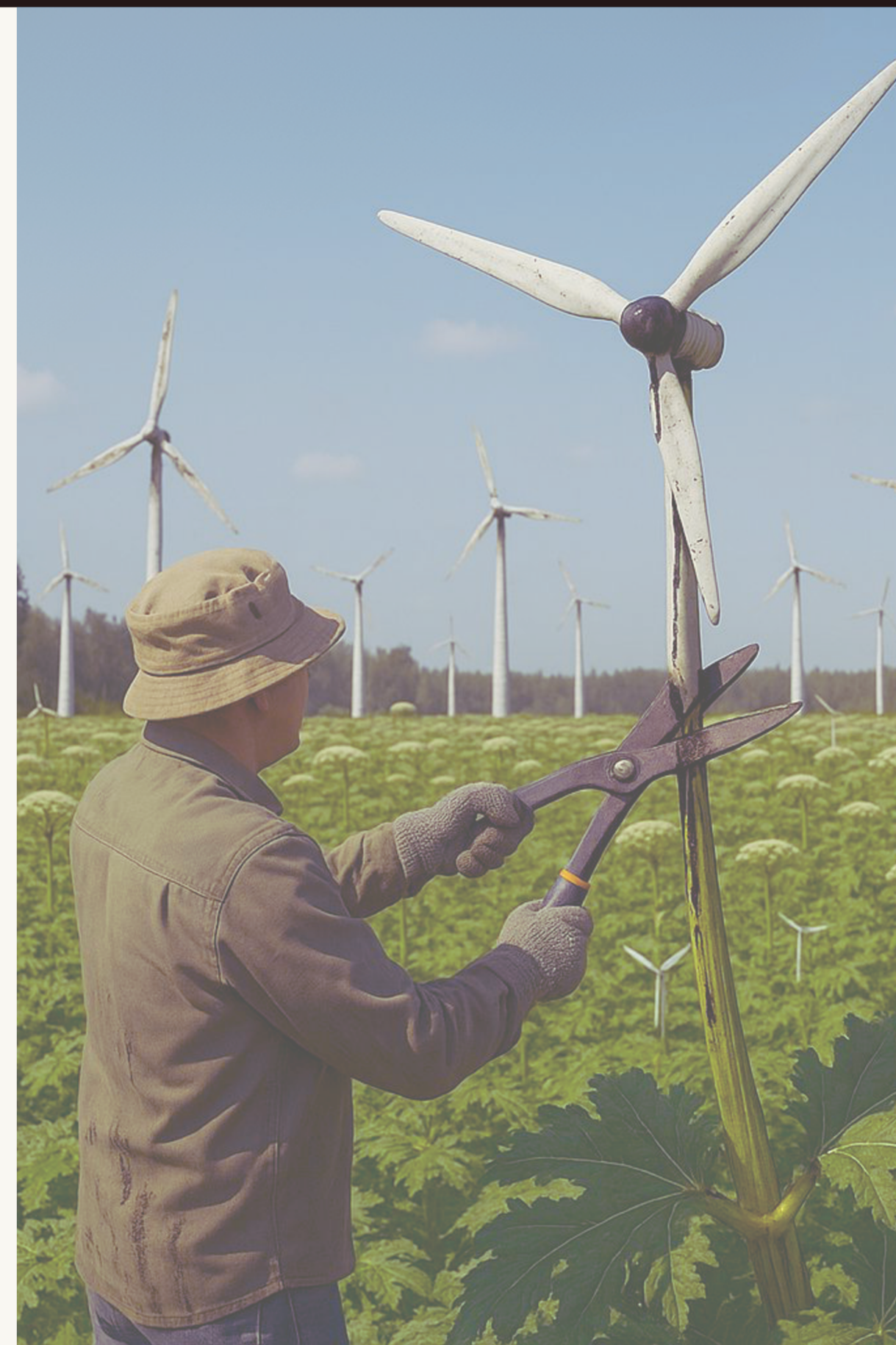
Biedrība "Drosme Darīt"

Meklēju iespēju
šķietami neiespējamo
padarīt iespējamu

Velga Vītola - Kļava

Kad likumi kļūst vājāki - **cilvēkiem jākļūst stiprākiem**

- Latvijā **pieteikti >20 000 MW** VES,
KEM 2050 **plāno 4 500 MW**.
Latvijas maksimālais **patēriņš šobrīd - 1200 MW**.
- **Atcelta 2 km aizsargjosla** (*Aizsargjoslu likums, 2022*).
- MK noteikumos palikuši **tikai 500–800 m**
minimumi no dzīvojamām ēkām.
- Cilvēkiem un pašvaldībām **pašām jāatrod**
veids, **kā sevi pasargāt**.

Kad aizliegumu noformē kā TIN, **tas kļūst neapstrīdams**

- Olaines un Jelgavas novadu teritorijās pieteikta iecere **34 turbīnu** lielam VES.
- **Iedzīvotāji cēla trauksmi:** troksnis, mirgošana, ainavas zudums, Rubeņu purvs.
- 2025. gadā dome nolemj veikt Teritoriālo plānojuma grozījumus, ieviešot tajā jaunu Teritoriju ar īpašu nozīmi **TIN18**.
- Ierobežojums iekļauts saistošajā kartogrāfiskajā kartē, kas nozīmē, ka **būvvalde nedrīkst izdot būvatļauju**.
- **1,6 km buferzona** ap visām apdzīvotām vietām.
- Rezultāts: Dalbes vēja parka plānojums **tika apturēts**.

Pašvaldībai ir tiesības definēt TIN un noteikt **konkrētu darbību aizliegumus savā teritorijā**

- Balstīts uz **Teritorijas attīstības plānošanas likuma 12. un 25. pantu**, kas piešķir pašvaldībai kompetenci un tiesības noteikt TIN.
- Jaunais TP paredz:
 - **TIN₁₁** – 2 km buferis ap ciemiem un pilsētu.
 - **TIN₅** – ainaviskās teritorijas ar VES aizliegumu.
- Pamatojums: trokšņa, ēnu mirgošanas, īpašumu vērtību un ainavu pētījumi.

Politisks balsojums nav pietiekams – **aizsardzību nodrošina tikai TIN**

- Pienavā plānota vēja ferma.
- Dome ar deputātu balsojumu noteica **1,6 km buferjoslu**.
- Attīstītājs apstrīdēja → tiesa lika izdot būvatļauju.
- Toreiz nebija skaidrs: **ar politisku lēmumu nepietiek**.
- 2025. gadā Tukums groza TP, ieviešot **TIN17**, 1,6 km zonu ar juridisku spēku.

Ja pašvaldība grib – **tad pašvaldība var**

- “Valmiera–Valka” VES projekts.
- Pašvaldība sniedza **negatīvu atzinumu** par IVN ziņojumu.
- **Uzsvērti neatbildēti jautājumi:** veselība, Natura 2000, drošība.
- IVN ziņojums iesniegts EVA 23.05.2025.
- Sabiedriskā apspriešana: 2024. nov. – 2025. janv.
- **TP/TIN = juridiski saistošs aizliegums.**
- **IVN atzinums = spiediena instruments.**

Pašvaldība* kā bezzobis – **kopiena kā cunami**

- **Protesti pret** “K2 Ventum” projektu (252 m turbīnas).
- Kopienas sapulces un publiskas akcijas.
- **Kolektīvi iebildumi** sabiedriskajā apspriešanā.
- Plaša mediju uzmanība, **spiediens uz pašvaldību**.
- Iedzīvotāji **paši apmaksā** neatkarīgu IVN ekspertu.

* Iepriekšējās domes sasaukums

Pašvaldībām ir vesels instrumentu spektrs: **no distancēm līdz kultūras mantojumam***

*Un tos var kombinēt, lai panāktu vislielāko aizsardzību

- Kuldīgas TP (2019): VES >20 kW **atļautas tikai zonās, kas īpaši atzīmētas** plāna kartē.
- UNESCO pasaules mantojuma teritorijā un Nacionālajā parkā → **VES juridiski aizliegts.**
- **Aizliegts** arī kultūras pieminekļu uztveramības zonās un jumtu ainavā pilsētā.
- Rezultāts: VES nav iespējams attīstīt **ainaviski un kultūrvēsturiski jutīgākajās vietās.**
- **Valsts definētās nacionālās ainaviskās teritorijas var kalpot par pamatu TIN arī citās pašvaldībās.**

Pašvaldība un kopiena – **dūre ar dubultspēku**

- Sabiedriskā aptauja – **tikai autenticēti iedzīvotāji**; pamats TP (1. redakcija septembrī).
- **Sadarbība ar pašvaldību** – kopīgs darbs pie ierobežojumiem.
- Iedzīvotāju intereses apzinātas jau **pirms TP publiskās apspriešanas**.
- **Drosme Darīt** strādā arī **valsts mērogā**, apvienojot **kopienas** un sarunās ar ministrijām.

Līvāni – pirmais TP ar ierobežojumiem (2025).
Preiļu novadā ir spēkā bijušā Riebiņu novada teritorijas plānojums līdz jaunais Preiļu novada plānojums stāsies spēkā.

Līvānu TP (2025 red.)	Riebiņu TP
VES aizliegts Eiropas nozīmes biotopos (hidroloģijas saglabāšana).	Iepriekšējā vadība TP atviegloja VES būvniecību (bez detālplānojuma, IVN, kaimiņu piekrišanas).
Ainaviski vērtīgas teritorijas (TIN ₅) ar VES ierobežojumiem.	Kopiena: 1221 paraksti 4 dienās , vairākas vēstules un pretenzijas → ignorētas. Sabiedriskā apspriešana netika korekti izsludināta.
Mazajām VES (<20 kW) : 1,5× augstuma attālums vai kaimiņa piekrišana.	TP apstiprināts, bet pārsūdzēts un apturēts.
Sabiedriskā aptauja pēc Cēsu parauga – autentificēti iedzīvotāji.	Sabiedrības spiediens panāca vadības maiņu → jaunā vadība atvērta kopienai un pārstrādā TP

Sadarbība: **Kā ietekmēt VES projektus**

Kombinējiet instrumentus un sadarbojaties!

Visefektīvāk ir, ja iedzīvotāji + pašvaldība strādā kopā:

↙
Sabiedrība spiež ar
iesniegumiem,
apspriedēm un medijiem.

↘
Pašvaldība groza
teritorijas plānu
(juridisks instruments).

www.ivn.drosmedarit.lv

Kā ietekmēt VES projektus

1. Kolektīvie iesniegumi

Apkopojiet parakstus

Adresējiet iesniegumus pašvaldībai, EVA, ministrijām.

Jo vairāk parakstu, jo lielāks juridiskais un politiskais svars.

2. Publiskās apspriešanas

Piedalieties IVN apspriedēs.

Sniedziet savus iebildumus arī teritorijas plānojumu grozījumu laikā.

Visi iebildumi tiek fiksēti protokolos un attīstītājam uz tiem ir jāatbild.

3. Mediji un eksperti

Rakstiet vietējiem un nacionālajiem medijiem par problēmām.

Aiciniet ekspertus (biologus, juristus, ārstus) sagatavot atzinumus.

Tas palīdz, lai arguments nebūtu tikai “emocionāls”, bet pamatots ar faktiem.

4. Biedrības un sabiedriskās organizācijas

Apvienojieties biedrībā vai sadarbojieties ar jau esošajām (piem., Drosme Darīt).

Biedrības var piesaistīt juristus, finansējumu, zinātniekus.

Tās nodrošina, ka jautājums nepazūd pēc vienas apspriedes.

Kāpēc šī tēma ir svarīga

- Aizsargjoslu likuma grozījumi
- Latvijas enerģētikas stratēģija 2050
- MK noteikumi Nr.240, 162.-163.punkts (500m, 800m minimumi)

Olaine - TIN18 (uzvara)

- Teritorijas attīstības un plānošanas likums 12.pants. Vietējās pašvaldības kompetence
- Ministru kabineta noteikumi Nr.240 Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi 14. Teritorija ar īpašiem noteikumiem
- Grozījumi Olaines novada teritorijas plānojumā 2018-2030

Valmiera - solis tālāk

- Lokālplānojuma grozījumi Valmieras novadā
- Valmieras novada Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi 2025

Tukums - mācība par juridisku nostiprinājumu

- Latvijas Republikas Senāta LĒMUMS Rīgā 2022.gada 11.janvārī
- Tukuma novada teritorijas plānojuma 2. redakcija (2025

Valka

- Valkas novada dome NORAIDA atsūtīto IVN par "vēja fermām" savā teritorijā

Pāvilosta – plauksta, kad savelkas stiprā kopienas dūrē

- Pāvilostas iedzīvotāju Pretestība pret vēja fermu būvniecību 30.06.2025
- Iedzīvotāji iebilst pret vēja turbīnām Sakas pagasta mežos
- Pāvilosta iedzīvotāju iniciatīva PRETVĒJŠ
- Konference Vēja elektrostaciju ietekme uz Kurzemes piekrasti – tās sociālekonomisko attīstību, vides un kultūrvēsturiskajām vērtībām

Kuldīga – kultūras mantojums kļūst par nākotnes vairogu

- Likums "Par kultūras pieminekļu aizsardzību 23.pants
- MK noteikumi Nr. 720 30 31 34.punkts
- Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību
- Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts: NKMP datubāze
- Kuldīgas novada teritorijas plānojums

Cēsis un Drosme Darīt

- Sabiedriskās apspriešanas rezultāti par vēja elektrostaciju ierobežojumiem Cēsu novadā

Latgales iedzīvotāji maina spēles noteikumus

- Riebiņu novada teritorijas plānojums 2012. – 2024. gadam 270825 spēkā esoši
- Līvānu novada teritorijas plānojums (izstrādes procesā)
- Preiļu novada teritorijas plānojums

Praktiskie rīki kopienām

- www.ivn.drosmedarit.lv

KONTAKTI

 www.drosmedarit.lv

 info@drosmedarit.lv

Sociālie tīkli:

 [drosmedarit.lv](https://www.facebook.com/drosmedarit.lv)

 [drosmedarit.lv](https://www.instagram.com/drosmedarit.lv)

 [drosmedarit](https://www.tiktok.com/drosmedarit)

 [drosmedarit](https://www.youtube.com/drosmedarit)

 [drosmedarit](https://www.x.com/drosmedarit)

DROSME
DARĪT

LATVIJAS KOPIENU
UN DABAS SPĒKS